

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
БІБЛІОТЕКА**

Серія «Біобібліографія вчених СНУ ім. Лесі Українки»

ВОЛГІН СЕРГІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

ЛУЦЬК-2016

Волгін Сергій Олександрович : біобібліогр. покажч. до 60-річчя від дня народж. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; уклад. І. П. Сидорук. – Луцьк : СНУ ім. Лесі Українки, 2016. – 81 с. : іл. – (Серія «Біобібліографія вчених Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки»).

Висвітлено життєвий і творчий шлях професора, доктора біологічних наук, завідувача кафедри ботаніки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Волгіна Сергія Олександровича.

Вміщено бібліографію праць науковця, що охоплюють період від 1977 до 2016 рр., а також біографічний нарис.

Бібліографічний опис видань оформлено згідно з чинними стандартами.

Для наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів.

Волгін Сергій Олександрович

доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри ботаніки
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки

ЗМІСТ

Від упорядника

Вітання з нагоди ювілею

I. Біографічний нарис

II. Хронологічний покажчик наукових праць доктора біологічних наук, професора

Волгіна Сергія Олександровича

Окремі наукові публікації

Автореферати та дисертації на здобуття наукового ступеня

Навчально-методичні видання

Статті у продовжуваних періодичних та неперіодичних виданнях

Доповіді на наукових конференціях та семінарах

III. Перелік авторефератів дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата,

захищені під керівництвом Волгіна Сергія Олександровича

Алфавітний покажчик назв праць

Іменний покажчик співавторів

Грамоти, подяки, відзнаки

Фотоілюстрації

ВІД УПОРЯДНИКА

Біобібліографічний покажчик присвячено життю та діяльності доктора біологічних наук, професора, завідувача кафедри ботаніки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Волгіну Сергію Олександровичу із нагоди його 60-річчя від дня народження.

Посібник містить біографічний нарис, хронологічний покажчик наукових праць, розділ про керівництво аспірантами, а також фотоілюстрації.

Наукові публікації професора С. О. Волгіна представлено в другому розділі покажчика. Це бібліографічний опис наукового доробку: авторефератів дисертацій, навчально-методичних матеріалів, статей, опублікованих у наукових збірниках та журналах, доповідей на наукових конференціях та інших публікацій, які розкривають аспекти діяльності науковця з 1977 до 2016 року. Кількість публікацій нараховує понад 100 бібліографічних записів.

Третій розділ видання містить автореферати дисертацій, захищені під науковим керівництвом С. О. Волгіна.

У межах розділів бібліографічні описи розміщені в хронологічному порядку, в межах року – за абеткою. Співавтори зазначені в області приміток, після бібліографічного опису документа.

Матеріали в покажчику бібліографуються мовою оригіналу. Усі записи мають наскрізну нумерацію. Для зручності пошуку використовується система допоміжного довідкового апарату: іменний покажчик співавторів та алфавітний покажчик праць науковця.

Матеріали, зібрані в покажчику, переважно звірені *de visu*.

Бібліографічний опис видань та скорочення термінів у покажчику подаються відповідно до ДСТУ ГОСТу 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання», ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила», ГОСТ Р 7.0.12-2011 «Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила» та ГОСТ 7.11-78 «Сокращение слов

и словосочетаний на иностранных европейских языках в библиографическом описании».

При відборі матеріалу до покажчика використано електронний каталог та довідковий апарат бібліотеки СНУ ім. Лесі Українки, електронні фонди Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

**ВІТАННЯ З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ
Шановний Сергію Олександровичу!**

Вітаємо щиро в день ювілею.
Нехай зупинить час свої шалені кроки
І іней сивини в одну хай щезне мить!
Бо розум Ваш ясний Бог просвітив на роки
І серце Ваше для людей горить!
Бажаємо миру в душі й над землею.
Хай радість приходить до Вашого дому,
Розмівши тривогу, невдачу і втому.
Хай добре працюється, гарно живеться,
Все вміється, множитья і удається.

З повагою, колектив кафедри ботаніки

Вельмишановний Сергію Олександровичу!

Спинити час ніхто не в змозі,
І знов весна і квітне сад.
На Вашім сонячнім порозі
З'явилося мудрих шістдесят.
Ваш ювілей — почесна дата,
Про це нагадувать не слід,
Дозвольте щиро побажати
Здоров'я, щастя, сотню літ!

**З повагою, колектив кафедри
лісового і садово-паркового господарства**

Шановний Сергію Олександровичу!

У цей святковий світлий день,
Коли настав Ваш ювілей,
Ми щиро Вас вітаємо,
Добра і щастя Вам бажаємо.
Хай обминають Вас тривоги,
Хай Бог дасть щастя на путі,
Хай світла, радісна дорога
Щасливо стелиться в житті !
Тож не старійте і не знайте
В житті ні смутку, ані бід,
У серці молодість плекайте,
Живіть до ста щасливих літ!
Бажаємо світлої радості й сили,
Ласкавої долі, добра і тепла,
Щоб ласку Вам слало небесне світило,
Здоров'ям наповнила рідна земля!

**З повагою, колектив кафедри
фізіології людини і тварин**

Шановний Сергію Олександровичу!

У цей прекрасний ювілей
Хай доля Вам сміється журавлина,
Поля розлогі колосом цвітуть.
Нехай червоні ягоди калини
Щасливу осявають путь.
Нехай дає наснаги Вам земля,
Десятки літ ще мріяти, любити !
Хай рідна пісня серце окриля,
В здоров'ї й радості багато літ прожити.

З повагою, колектив кафедри зоології

Шановний Сергію Олександровичу! Вітаю із славним ювілеєм! Бажаю великих досягнень, блискучих ідей та неймовірних відкриттів. Міцного здоров'я Вам і вічної любові до науки. Бути вченим - це покликання! Нехай завжди Вас супроводжують людська шана і визнання!

З повагою Валентина Голуб

Вельмишановний Сергію Олександровичу!

Прийміть найщиріші привітання з нагоди Дня народження! Ваш професіоналізм, відповідальність до роботи та мудрі настанови надихають і дають поштовх до нових відкриттів та створення чогось неймовірного у світі науки, де хочеться бути, як і Ви, першовідкривачем! Ваша невтомна праця, життєвий досвід, моральні та професійні якості роблять Вас незамінним керівником, в якого хочеться вчитись і вчитись! Висловлюю щирю вдячність за Вашу чуйність, постійну готовність допомогти, порадити та направити у правильне русло! Тому хочеться побажати Вам міцного здоров'я для нових пошуків, невичерпної творчої енергії та простого людського щастя! Нехай негаразди та непорозуміння минають Вас стороною, а успіх, повага від оточуючих та радість сьогодення постійно крокують слідом!

З повагою Інна Бесарабчук

I. БІОГРАФІЧНИЙ НАРИС

Волгін Сергій Олександрович народився 1 листопада 1956 р. у м. Кіровограді. Закінчив в 1974 р. фізико-математичну середню школу № 52 у м. Львові із кваліфікацією фізика-лаборанта. Після закінчення середньої школи навчався на кафедрі вищих рослин Московського державного університету ім. М. В. Ломоносова (МДУ) за напрямком «морфологія рослин», а після завершення навчання – в аспірантурі при тій самій кафедрі. Дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата біологічних наук «Система і філогенія підтриби *Rhipsalinae* Britt. et Rose emend. F. Vuxbaum (Cactaceae - Cereoideae)» захистив у МДУ у 1981 р. З 1982 р. – асистент кафедри морфології, систематики і фізіології рослин Львівського університету, з 1985 р. – доцент цієї ж кафедри, а згодом – кафедри ботаніки. У 1991 р. захистив в МДУ докторську дисертацію «Порівняльна морфологія квітки та філогенія центронасінних». У 1992 р. обраний завідувачем кафедри ботаніки Львівського державного університету імені І. Франка, у 2002 р. йому присуджене вчене звання професора цієї кафедри. З 2010 р. – професор кафедри ботаніки і садово-паркового господарства Волинського національного університету імені Лесі Українки. З 2012 року і до сьогодні він завідувач кафедри ботаніки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

За час наукової діяльності працював у таких провідних центрах світової ботанічної науки, як Інститут ботаніки університету Гумбольдта (Берлін), Інститут ботаніки та ботанічний сад у Берлін-Далемі, Інститут ботаніки університету Карла Франца (Грац). Основні наукові інтереси пов'язані із порівняльною та еволюційною морфологією квітки, методологією порівняльно-морфологічного аналізу, філогенією покритонасінних та методологією філогенетичного аналізу. Він створив класифікацію та модель еволюції гінецея покритонасінних, філогенетичну систему центронасінних. В галузі флористики започаткував на кафедрі ботаніки дослідження урбанофлор, флористико-таксономічне вивчення агамоспермних родів квіткових у західних регіонах України (опрацював рід приворотень в Українських Карпатах), брав участь в укладанні міжнародного «Атласу флори Європи».

Автор понад 100 наукових і науково-методичних публікацій.

Читає курси «Ботаніка. Систематика вищих рослин», спецкурси з теорії біологічної систематики, порівняльної і еволюційної морфології та анатомії, філогенії вищих рослин, читає курс «Анатомія і морфологія рослин», «Ботаніка», спецкурси «Основи еволюційної морфології рослин», «Морфологія генеративних органів рослин».

Почесні звання: Відмінник освіти України (2001 р.).

Членство в офіційних наукових товариствах: Українське ботанічне товариство.

Член редакційної колегії наукових збірників та журналів:

Вісник Львівського університету: Серія біологічна (Львів);

Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки: Біологічні науки (Луцьк);

Наукові записки Державного природознавчого музею (Львів);

Природа Західного Полісся та прилеглих територій (Луцьк).

Основні наукові та науково-організаційні досягнення

Учасник першої (1973 р.) і переможець другої (1974 р.) республіканської (всеукраїнської) олімпіади школярів з біології. В студентські роки – старший кабінету тропічних рослин олімпіад з біології МДУ ім. М. В. Ломоносова, сьогодні – учасник журі всеукраїнських олімпіад з біології та біологічних турнірів.

В студентські роки висловив гіпотезу про примітивність родини кактусових серед центронасінних і пояснив природу плацентації у родині (публікація перекладена в США).

В аспірантські роки розробив нову модель будови та еволюції гінецея покритонасінних. З її допомогою пояснив походження квітки кактусових та основні закономірності її еволюції у трьох підродинах. Здійснив таксономічну ревізію епіфітних кактусових, змінив обсяг і діагнози двох їх родів.

На кафедрі морфології, систематики і фізіології рослин Львівського університету відновив флористичні дослідження, у тому числі природної флори

Карпат та урбанofлори Львова. Започаткував флористично-таксономічні дослідження, опрацювання агамоспермних родів приворотень та ожина (більше 30 видів виявлені у флорі України вперше). Заснував морфолого-анатомічний напрямок дослідження вищих рослин.

Вдруге в історії ботаніки оприлюднив зображення квітки ендемічного для Галапагоських островів *Pleuropetalum darwinii*. Вперше створив теорію походження і еволюції квітки лободових і щирцевих на засадах евантової концепції.

Вперше пояснив походження одноплодолисткових гінецеїв лаконосних, остаточно спростував концепцію про примітивність цієї родини, що відбите у міжнародному зведенні «Families and genera of flowering plants», а американським систематиком Робертом Торном віднесене до основних досягнень філогенетичної систематики покритонасінних другої половини ХХ століття.

Монографічно опрацював приворотні Українських Карпат та проаналізував його біогеографію у Східних Карпатах. За матеріалами досліджень захищена кандидатська дисертація Н. Сичак.

Розробив сучасний підхід до інтерпретації даних васкулярної анатомії квітки та порівняльної морфології гінецея покритонасінних. Ці методи використані для створення еволюційно-морфологічних теорій квітки каріофілід, миртових, на їх основі розпочаті дослідження квітки однодольних. В Україні вперше склався науковий напрямок з морфології та васкулярної анатомії квітки.

Реконструював флору м. Львова станом на кінець ХІХ ст. та проаналізував закономірності синантропізації урбанofлори міста протягом 125 років.

За координації професора В. І. Чопика взяв участь у картуванні поширення рослин флори України. Співавтор 4-х томів «Atlas Florae Europaeae».

Сформулював теорію антобласта, яка відкриває новий шлях до пояснення походження і еволюції квітки покритонасінних до пошуку можливих предків даної групи.

Стимулював розвиток ліхенологічних та ліхеноіндикаційних досліджень.

За результатами його власних досліджень, науково-педагогічної та організаційної роботи у 1991 р. у Львівському національному університеті імені Івана Франка відновлена самостійна кафедра ботаніки, яка стала одним із важливих осередків розвитку ботаніки в Україні.

З 1999 р., як науковий консультант, взяв участь у відновленні діяльності Ботанічного саду як наукового підрозділу Львівського національного університету, його реконструкції та науковій інвентаризації його фондів. Протягом 3-х років виконував обов'язки завідувача відділу тропічних рослин.

Учасник перших і багатьох наступних шкіл з теоретичної морфології рослин. Співорганізатор III-ї Школи з теоретичної морфології рослин (1984) і VII Школи з теоретичної морфології рослин (1998) у м. Львові.

Учасник III Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти – 2012», організаторами виступали Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Національна академія педагогічних наук України, Компанія «Виставковий Світ».

Закордонне співробітництво

Наукове стажування в Інституті ботаніки та арборетумі університету Гумбольдта (Берлін) протягом 10 місяців – 1987 р.

Робота в ботанічних садах та гербаріях університетів міст Йєна, Гале, Дрезден, Лейпциг (ФРН).

На запрошення Парламенту Австрії в якості міжнародного експерта взяв участь в експедиції з нагоди організації заповідника «Вапнякові Альпи» – 1992 р.

Наукова робота в Ботанічному саду та ботанічному музеї (Берлін – Далем) Вільного університету Берліна протягом 3 місяців за фінансування Німецької служби академічних обмінів – 1997 р.

Наукова робота у Ботанічному саду університету міста Грац (Австрія) протягом 2 місяців за фінансування Австрійської служби академічних обмінів – 2005 р.

Експедиції

1. Багаторічні дослідження флори Українських Карпат (хребти Свидовець і Черногора, Горгани, Сколівські Бескиди).

2. Кавказ (околиці П'ятигорська, Велика Хатіпара, ущелина Адил-Су).
3. Польські Татри, Бещади, Баб'я Гура.
4. Австрійські Альпи.

II. ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ ДОКТОРА БІОЛОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА ВОЛГІНА СЕРГІЯ ОЛЕКСАНДРОВИЧА

Окремі наукові публікації

Автореферати та дисертації на здобуття наукового ступеня 1982

1. Волгин С. А. Система и филогения подтрибы *Rhipsalinae* Britt. et Rose emend. F. Vuhb. Семейства *Cactaceae* : автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата биологических наук : 03.00.05 / Волгин Сергей Александрович ; Моск. гос. ун-т. – Москва, 1982. – 17 с. – Библиогр.: с. 16–17. – рус.
2. Волгин С. А. Система и филогения подтрибы *Rhipsalinae* Britt. et Rose emend. F. Vuhb. Семейства *Cactaceae* : диссертация на соискание ученой степени кандидата биологических наук : 03.00.05 / Волгин Сергей Александрович ; Моск. гос. ун-т им. М. В. Ломоносова, Биол. ф-т. – Москва, 1982. – 267 л. – Библиогр.: л. 133–147. – рус.

1990

3. Волгин С. А. Сравнительная морфология цветка и филогения центросеменных : автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора биологических наук : 03.00.05 / Волгин Сергей Александрович ; Моск. гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. – Москва, 1990. – 48 с. – рус.
4. Волгин С. А. Сравнительная морфология цветка и филогения центросеменных : диссертация на соискание ученой степени доктора биологических наук : 03.00.05 / Волгин Сергей Александрович ; Львов. гос. ун-т им. И. Франко. – Львов, 1990. – 405 л. – Библиогр.: л. 349–398. – рус.

**Навчально-методичні видання
1984**

5. Кактусы / Э. Лэм, Б. Лэм ; пер. С. А. Волгин. – Москва : Мир, 1984. – 180 с.
6. Методические указания к лабораторным работам по морфологии растений. – Львов : Изд-во ЛГУ, 1984. – 20 с.
7. Мировоззренческая направленность преподавания морфологии растений // Методические указания по марксистско-ленинской мировоззренческой направленности преподавания биологических дисциплин / Львов. гос. ун-т. – Львов, 1984. – С. 58–62.

1987

8. Методичні вказівки до гербаризації рослин під час навчальної практики. – Львів : Вид-во ЛДУ, 1987. – 16 с.
Співавт.: М. М. Загульський.

1989

9. Методические указания к большому практикуму по ботанической микротехнике. Микроскопия. – Львов : Изд-во ЛГУ, 1987. – 16 с.
10. Методические указания к самостоятельной работе по анатомии растений. – Львов : Изд-во ЛГУ, 1989. – 8 с.
11. Atlas Florae Europaeae: Distribution of vascular plants in Europe. Vol. 8. (as contr.). – Helsinki, 1989. – 261 p.
Coautor: J. Jalas, J. Suominen et al.

1991

12. Методичні вказівки до лабораторних робіт з морфології рослин. – Львів : Вид-во ЛДУ, 1991. – 20 с.
Співавт.: А. Т. Зеленчук.
13. Морфологическое описание растения. Флористический дневник. – Москва : Изд-во МГДПиШ, 1991. – 40 с.
Соавт.: Н. П. Харитонов, Е. А. Дунаев.
14. Atlas Florae Europaeae: Distribution of vascular plants in Europe. Vol. 9. (as contr.). – Helsinki, 1991. – 110 p.

Coautor: J. Jalas, J. Suominen et al.

1994

15. Atlas Florae Europaeae: Distribution of vascular plants in Europe. Vol. 10. (as contr.). – Helsinki, 1994. – 224 p.

Coautor: J. Jalas, J. Suominen et al.

1995

16. Конкурсні тестові завдання з біології. – Львів : Вид-во ЛДУ, 1995. – 89 с.

Співавт.: М. Ю. Клевець, М. Ф. Коструба, Я. П. Чайка, Я. І. Черник, І. П. Яворський.

17. The Mountains of Central and Eastern Europe. IUCN European Programme (as contr.). – Gland ; Cambridge, 1995. – 139 p.

Coautor: M. F. Price et al.

1996

18. Конкурсні тестові завдання з біології. – Вид. 2-є. – Львів : Вид-во ЛДУ, 1996. – 270 с.

Співавт.: М. Ю. Клевець, М. Ф. Коструба, Я. П. Чайка, Я. І. Черник, І. П. Яворський.

1997

19. Atlas Florae Europaeae: Distribution of vascular plants in Europe. Vol. 11. (as contr.). – Helsinki, 1997. – 232 p.

Coautor: J. Jalas, J. Suominen et al.

1999

20. Робоча програма до курсу «Ботаніка. Нижчі рослини». – Львів : Вид-во ЛДУ, 1999. – 8 с.

Співавт.: В. І. Гончаренко, С. І. Юревич.

2000

21. Методичні вказівки до оформлення курсових і дипломних (кваліфікаційних) робіт для студентів біологічного факультету. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 32 с.

Співавт.: С. О. Гнатуш, В. В. Манько.

22.Конкурсні тестові завдання з біології. – Вид. 3-є. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2000. – 368 с.

Співавт.: С. П. Гудзь, Й. В. Царик, Я. І. Черник, М. Ю. Клевець, С. О. Гнатуш.

2001

23.Морфологія і анатомія вищих рослин. Ч. 1. Клітина рослин : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 110 с.

Співавт.: А. І. Прокопів.

2004

24.Конкурсні тестові завдання з біології. – 6-е вид., перероб. і допов. – Львів : Видавн. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2004. – 490 с.

Співавт.: В. В. Манько, С. О. Гнатуш, І. С. Хамар, Я. І. Колісник, Я. П. Чайка, Я. І. Черник.

2005

25.Конкурсні тестові завдання з біології. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 2005. – 447 с.

Співавт.: С. О. Гнатуш, В. В. Манько, І. С. Хамар, Б. М. Борсукевич, О. Р. Іванець.

26.Методичні вказівки до лабораторних робіт курсу «Мікологія. Альгологія» для студентів біологічного факультету. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 2005. – 16 с.

Співавт.: З. І. Мамчур.

27.Програми до номенклатурних курсів і спецкурсів 1–3 курсів Природничого коледжу спеціальності «прикладна екологія» спеціалізації «біоекологія». – Львів : Видавн. центр ЛНУ, 2005. – 130 с.

Співавт.: О. Р. Іванець, Й. В. Царик, Я. П. Чайка.

2006

28.Методологія багатофункціонального ведення лісового господарства гірської та передгірської частини Українських Карпат. Концепція. Розробки планів багатофункціонально ведення лісового господарства. – Львів : Львів. лісотехн. ун-т, 2006. – 86 с.

Співавт.: Г. Т. Криницький, П. Р. Третяк, Л. І. Копій, І. В. Делеган, М. М. Король, В. О. Крамарець, С. І. Миклуш, О. Г. Часковський, І. В. Шидловський.

29.Оформлення кваліфікаційних (курскових і дипломних) робіт бакалавра і магістра : метод. вказівки для студентів біол. ф-ту. – Львів : Вид-во ЛНУ, 2006. – 40 с.

Співавт.: С. О. Гнатуш, В. В. Манько.

2011

30.Англійська мова для біологів = English for biologists : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – 248 с.

Співавт.: М. С. Козолуп, Р. І. Комар.

2012

31.Студентська олімпіада з біології : метод. рек. до орг. та проведення. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. – 44 с.

Співавт.: І. Я. Коцан, А. І. Поручинський, Я. В. Степанюк, С. Є. Швайко, К. Б. Сухомлін, Я. А. Омельковець, Т. Ф. Поручинська, О. А. Журавльов, Л. О. Коцун, О. Р. Дмитроца, Т. Я. Шевчук.

32.Оформлення курсових, дипломних і магістерських робіт : метод. вказівки для студентів біол. ф-ту. – Вид. 3-є, випр. і допов. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 52 с.

Співавт.: С. О. Гнатуш, В. В. Манько.

2013

33.Курсова та кваліфікаційні роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» : метод. рек. до написання та оформлення для студентів біол. ф-ту, які спеціалізуються на кафедрі ботаніки. – Луцьк : Іванюк В. П., 2013. – 60 с.

Співавт.: М. Й. Шевчук, Т. П. Лісовська, В. П. Войтюк, І. І. Кузьмішина, Л. О. Коцун.

2014

34.Биология : учебник для 6 класса общеобразовательных учебных заведений с обучением на русском языке / М-во образования и науки Украины. – Киев : Освіта, 2014. – 256 с.: ил.

Соавт.: И. Ю. Костиков, В. В. Додь, А. В. Сиволоб, И. В. Довгаль, А. В. Жолос, Н. В. Скрипник, Г. В. Ягенская, Г. М. Толстанова, О. Е. Ходосовцев.

35.Біологія : підруч. для 6 класу загальноосвіт. навч. закл. / М-во освіти і науки України. – Київ : Освіта, 2014. – 256 с.: іл.

Співавт.: І. Ю. Костіков, В. В. Додь, А. В. Сиволоб, І. В. Довгаль, О. В. Жолос, Н. В. Скрипник, Г. В. Ягенська, Г. М. Толстанова, О. Є. Ходосовцев.

36.Методичні рекомендації до лабораторних робіт з анатомії та морфології рослин для студентів I курсу біологічного факультету. – Луцьк : Іванюк В. П., 2014. – 20 с.

Співавт.: Л. О. Коцун, І. І. Кузьмішина, Т. М. Єрмейчук.

37.Biologia podręcznik dla klasy 6. szkół ogólnokształcących z polskim językiem nauczania / пер.: В. Т. Ільчук, І. Ф. Кресович. – Львів : Світ, 2014. – 255 с. : іл.

Співавт.: І. Ю. Костіков, В. В. Додь, А. В. Сиволоб, І. В. Довгаль.

38.Biologie : manual de clasa a 6-a pentru școlile cu predare în limba română / пер. з укр.: І. К. Москал, Р. Р. Гумельник, В. М. Гумельник. – Львів : Світ, 2014. – 255 с. : іл.

Співавт.: І. Ю. Костіков, В. В. Додь, А. В. Сиволоб, І. В. Довгаль.

39.Biologie: manual de clasa a 6-a pentru școlile cu predare în limba moldovenească / пер. з укр. О. О. Кройтор. – Львів : Світ, 2014. – 255 с. : іл. – Назва на звороті тит. арк. : Біологія. 6 клас.

Співавт.: І. Ю. Костіков, В. В. Додь, А. В. Сиволоб, І. В. Довгаль.

2015

40.Біологія : підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – Київ : Освіта, 2015. – 255 с. : іл.

Співавт.: І. Ю. Костіков, В. В. Додь, А. В. Сиволоб, І. В. Довгаль, О. В. Жолос, Н. В. Скрипник, Г. В. Ягенська, Г. М. Толстанова, О. Є. Ходосовцев.

41. Біологія : підруч. для 7 кл. заганоосвіт. навч. закл. / М-во освіти і науки України. – Київ : Освіта, 2015. – 256 с. : іл.

Співавт.: І. В. Довгаль, Г. В. Ягенська, О. В. Жолос, О. Є. Ходосовцев, І. Ю. Костіков, В. В. Додь, А. В. Сиволоб, Н. В. Скрипник, Г. М. Толстанова.

2016

42. Курсова та кваліфікаційні роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» : метод. рек. до написання та оформлення для студентів біол. ф-ту, які спеціалізуються на кафедрі ботаніки. – Вид. 2-е, допов. – Луцьк : Іванюк В. П., 2016. – 60 с.

Співавт.: М. Й. Шевчук, Т. П. Лісовська, В. П. Войтюк, І. І. Кузьмішина, Л. О. Коцун.

43. Біологія : підруч. для 8 кл. заганоосвіт. навч. закл. / М-во освіти і науки України. – Харків : ФОЛІО, 2016. – 304 с. : іл.

Співавт.: О. В. Жолос, Г. М. Толстанова, Г. В. Ягенська, В. В. Додь, І. В. Довгаль, О. Є. Ходосовцев, І. Ю. Костіков, А. В. Сиволоб, Н. В. Скрипник.

**Статті у продовжуваних, періодичних та неперіодичних виданнях
1978**

44. Васкулярная анатомия цветка *Turbincarpus lophophoroides* (Werd.) F. Vuxb. et Vaskebg. в связи с морфологией цветка высших кактусовых // Вестн. Моск. ун-та. Серия 16, Биология. – 1978. – № 4. – С. 23–26.

1980

45. О структурных типах моноциклического синкарпного гинецея покрытосеменных // Бюл. Моск. о-ва испытателей природы. Отд. биол. – 1980. – Т. 85, вып. 6. – С. 63–74.
Соавт.: В. Н. Тихомиров.

1981

46. Морфологическая интерпретация цветка кактусовых. I. Гинецей // Биол. науки. – 1981. – № 11. – С. 66–71.
47. Ревизия рода *Erythrorhipsalis* Berger (Cactaceae) // Вестн. Моск. ун-та. Серия 16, Биология. – 1981. – № 3. – С. 12–19.

1982

48. Границы и родственные связи рода *Acanthorhipsalis* (K.Schumann) Britt. et Rose (Cactaceae) // Бюл. Моск. о-ва испытателей природы. Отд. биол. – 1982. – Т. 87, вып. 3. – С. 76–84.
49. Морфологическая интерпретация цветка кактусовых. II. Цветоложе, околоцветник, андроцей // Биол. науки. – 1982. – № 5. – С. 75–80.
50. Эволюция гинецея и плацентации кактусовых // Докл. Моск. о-ва испытателей природы. – Москва 1982. С. 91–92.

1984

51. Немодные кактусы // Цветоводство. – 1984. – № 4. – С. 36–37.
..... Соавт.: Д. В. Семенов.

1986

52. Морфология и васкулярная анатомия цветка *Trichostigma peruvianum* (Moq.) H. Walt. (Phytolaccaceae) // Бюл. Моск. о-ва испытателей природы. Отд. биол. – 1986. – Т. 91, вып. 1. – С. 96–101.

53. О примитивном типе цветка амарантовых // Источники информации в филогенетической систематике растений : сб. ст. / Моск. о-во испытателей природы, Секция ботаники ; отв. ред. В. Н. Тихомиров. – Москва, 1986. – С. 12–13.

54. Taxonomic revision of the subtribe Rhipsalinae Britt. et Rose emend. F. Buxb. (Cactaceae – Cereoideae) // Feddes Repertorium. – 1986. – Vol. 97, № 9/10. – P. 553–564.

1987

55. Происхождение цветка в семействе Amaranthaceae и тенденции его специализации // Ботан. журн. – 1987. – Т. 72, № 10. – С. 1338–1345.

56. Фертильность пыльцы *Bromopsis inermis* (Leys.) Holub в культуре в условиях высокогорья Украинских Карпат // Вестн. Львов. ун-та. Серия биологическая. – 1987. – Вып. 17. – С. 44–46.

Соавт.: Я. В. Кардаш.

1988

57. V Всесоюзная школа по теоретической морфологии растений // Ботан. журн. – 1988. – Т. 73, № 12. – С. 1779–1781.

Соавт.: О. Т. Демкив.

58. Evolution of the vascular system of the flower with the inferior ovary of axial nature in Cactaceae // Feddes Repertorium. – 1988. – Vol. 99, № 7/8. – P. 237–247.

59. Vergleichende Morphologie und Gefäßbündelanatomie der Blüte bei den Rivinoideae (Phytolaccaceae) // Flora. – 1988. – Vol. 181, № 5/6. – S. 325–337.

1989

60. Манжетки (*Alchemilla* L., Rosaceae) Украинских Карпат. 1. Секция *Alchemilla*, подсекция *Calycinae* (Buser) Camus // Бюл. Моск. о-ва испытателей природы. Отд. биол. – 1989. – Т. 94, вып. 2. – С. 71–79.

Соавт.: Н. Н. Сычак.

61. Манжетки (*Alchemilla* L., Rosaceae) Украинских Карпат. 2. Секция *Alchemilla*, подсекция *Euvulgares* Camus (ряды *Glabrae* Pawl. и *Subglabrae* Pawl.) // Бюл. Моск. о-ва испытателей природы. Отд. биол. – 1989. – Т. 94, вып. 6. – С. 86–94.

Соавт.: Н. Н. Сычак.

1990

62. Сравнительная морфология цветка и филогения центросеменных // Морфология центросеменных как источник эволюционной информации : [сборник статей] / АН СССР, Моск. о-во испытателей природы ; ред.: В. Н. Тихомиров, А. Н. Сладков. – Москва, 1990. – С. 11–28.

1991

63. Возрастные изменения анатомического строения корня *Gentiana asclepiadea* и *Gentiana lutea* (Gentianaceae) // Ботан. журн. – 1991. – Т. 76, № 11. – С. 1472–1480.

Соавт.: А. И. Прокопив.

1992

64. Манжетки (*Alchemilla* L., Rosaceae) Украинских Карпат. 3. Секция *Alchemilla*, подсекция *Euvulgares* Camus (ряды *Heteropodae* Pawl., *Hirsutae* (Lindb. f.) Rothm. и *Pubescentes* (Buser) Rothm) // Бюл. Моск. о-ва испытателей природы. Отд. биол. – 1992. – Т. 97, вып. 4. – С. 78–91.

Соавт.: Н. Н. Сычак.

1995

65. [Рецензія] // Укр. ботан. журн. – 1995. – Т. 52, № 6. – С. 878–881. – Рец. на кн.: *Naturschutz – Stuttgart* / Н. Plachter. – Jena : Gustav Fischer Verlag, 1991. – 463 s. = *Охорона природи – Штутгарт* / Г. Плахтер. – Єна : Густав Фішер, 1991. – 463 с.

Співавт.: С. М. Стойко.

1996

66. Biogeographical analysis of *Alchemilla* in Ukrainian Carpathians // Partnership in environmental protection : schemes in the Midlands Region 1995–1996, october, 1996 r. – Wroclaw, 1996. – P. 28.

1998

67. Der Bauplan der Blüte und ihres Gefäßbündelsystems bei den Mesembryanthemen // *Feddes Repertorium*. – 1998. – Vol. 109, № 1/2. – S. 51–65.

68. Gefäßbündelanatomie der Blüte von *Calandrinia grandiflora* Lindl. und *Calandrinia compressa* Schrad. und vergleichende Blütenmorphologie der Portulacaceae // Feddes Repertorium. – 1998. – Vol. 109, № 1/2. – S. 75–88.

Coautor: M. Al Taleb.

1999

69. Ботанічні сади: історичні типи і значення в сучасному суспільстві // Вісник Київ. нац. ун-ту. Серія: Інтродукція та збереження рослинного різноманіття / Київ. ун-т ім. Т. Шевченка ; редкол.: В. В. Капустян (голов. ред.) [та ін.]. – Київ, 1999. – Вип. 1. – С. 12.

70. The floral development of *Pleuropetalum darwinii*, an anomalous member of the Amaranthaceae // Flora. – 1999. – Vol. 194, № 2. – P. 189–199.

Coautor: L. P. Ronse Decraene, E. F. Smets.

2001

71. Морфологія і васкулярна анатомія квітки *Myrtus communis* L. та *Myrtus macrophylla* Ehrh. (Myrtaceae) // Вісн. Львів. ун-ту. Серія біологічна / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2001. – Вип. 27. – С. 61–69.

Співавт.: А. В. Степанова.

72. Роль ботанічних садів у збереженні біологічної різноманітності та генезисі урбанофлор // Наук. вісн. Укр. держ. лісотехнічного ун-ту : зб. наук.-техн. пр. / Укр. держ. лісотехн. ун-т. – Львів, 2001. – Вип. 11.5 : Міські сади і парки: минуле, сучасне і майбутнє / ред. Д. Л. Дудюк. – С. 156–160.

Співавт.: А. І. Прокопів.

2002

73. Морфологія і васкулярна анатомія квітки *Melaleuca fulgens* R. Br. та *Melaleuca nesophila* F. Muell. (Myrtaceae) // Вісн. Львів. ун-ту. Серія біологічна / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2002. – Вип. 28. – С. 70–79.

Співавт.: А. В. Степанова.

74. Морфологія і васкулярна анатомія квітки *Feijoa sellowiana* Berg та *Psidium cattleianum* Sabine (Myrtaceae Juss. – Myrtoideae) // Вісн. Львів. ун-ту. Серія біологічна / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2002. – Вип. 31. – С. 66–76.

Співавт.: А. В. Степанова.

2003

75. Біогеографічні зв'язки *Saxifraga L.* Українських Карпат // Бюл. Держ. Нікіт. ботан. саду. – 2003. – Вип. 88. – С. 54–58.

Співавт.: А. І. Прокопів.

2004

76. Васкулярна анатомія квітки *Pimenta officinalis Lindl.* та іннервація зав'язі в підродині *Myrtoideae* родини *Myrtaceae Juss.* // Вісн. Львів. ун-ту. Серія біологічна / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2004. – Вип. 38. – С. 74–82.

Співавт.: А. В. Степанова.

77. Морфологія і васкулярна анатомія квітки деяких видів роду *Psidium L.* (*Myrtaceae Juss.*) // Вісн. Львів. ун-ту. Серія біологічна / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2004. – Вип. 37. – С. 90–99.

Співавт.: А. В. Степанова.

78. Морфологія і васкулярна анатомія квітки *Drosera binata Labill.* (*Droseraceae*) // Биол. вестн. – 2004. – Т. 8, № 1. – С. 29–31.

Співавт.: С. І. Грабовецька.

2005

79. Ботаніки кафедра // Енциклопедія Львівського університету. Біологічний факультет та Ботанічний сад : матеріали до енциклопедії / відп. ред.: І. Білінська, Л. Борсукевич. – Львів, 2005. – С. 22–24.

80. Мамчур Звенислава Ігорівна // Енциклопедія Львівського університету. Біологічний факультет та Ботанічний сад : матеріали до енциклопедії / відп. ред.: І. Білінська, Л. Борсукевич. – Львів, 2005. – С. 106.

2006

81. Біоіндикаційні дослідження за епіфітною ліхенофлорою шпилькових та листяних дерев на Західній Україні // Наукові основи збереження біотичної різноманітності : темат. зб. / Ін-т екології Карпат НАН України. – Львів, 2006. – Вип. 7. – С. 86–91.

Співавт.: М. В. Пірогов.

82. Ботаніко-географічний аналіз видів роду *Rubus* L. флори заходу України // Вісн. Донец. ун-ту. Серія А, Природничі науки. – 2006. – Вип. 2. – С. 19–21.
Співавт.: В. І. Гончаренко.

83. Morphology and vascular anatomy of the flower of *Angophora intermedia* DC. (Myrtaceae) with special emphasis on the innervation of floral axis // *Wulfenia*. – 2006. – Bd. 13. – S. 11–19.
Coautor: A. Stepanova.

84. Нові місцезнаходження *Pisolithus arrhizus* (Scop.) Rauschert (Sclerodermataceae) в Україні // Чорномор. ботан. журн. – 2006. – Т. 2, № 2. – С. 118–122.
Співавт.: В. П. Галюта, В. В. Джаган, О. Є. Ходосовцев, І. Ю. Костіков, М. Ф. Бойко, Ю. Я. Тихоненко.

2007

85. Поширення роду *Platanthera* Rich. (Orchidaceae) в Українських Карпатах // Вісті Біосфер. заповідника «Асканія Нова». – 2007. – № 9. – С. 52–59.
Співавт.: Т. С. Хміль.

2008

86. Ліхеноіндикація якості повітря околиць сірковидобувного комплексу за індексами чистоти атмосфери // Біологічні студії = *Studia Biologica*. – 2008. – Т. 1, № 1. – С. 77–86.
Співавт.: М. В. Пірогов.

2009

87. Загальні риси формування пагонової системи *Salix herbacea* L. у високогір'ї Українських Карпат // Біологічні студії = *Studia Biologica*. – 2009. – Т. 3, № 3. – С. 89–96.
Співавт.: А. І. Прокопів.

2010

88. Лишайники роду *Cladonia* Niil. ex. P. Browne на Українському Розточчі. 1. Секції *Cocciferae* (Del.) Vain, та *Ochroleucae* Fr. // Біологічні студії = *Studia Biologica*. – 2010. – Т. 4, № 3. – С. 88–100.
Співавт.: М. В. Пірогов.

2011

89. Гербарій Львівського національного університету імені Івана Франка // Гербарій України. Index Herbariorum Ucrainicum / Ін-т ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України, Нац. гербарій України ; ред.-уклад. Н. М. Шиян. – Київ, 2011. – С. 191–199.
Співавт.: Т. Хміль. О. Жук.

Доповіді на наукових конференціях та семінарах 1977

90. О положении Састасеае в филогенетической системе // Материалы совещания по филогении центросеменных, дек. 1977 г. / МГУ им. М. В. Ломоносова, Биол. ф-т ; отв. ред. А. Н. Сладков. – Москва, 1977. – С. 11–14.

1982

91. Филетический анализ подтрибы Rhipsalinae Britt. et Rose emend. F. Vuxb. (Састасеае) // Филогения высших растений : материалы VI Московских совещаний по филогении растений / Моск. о-во испытателей природы. – Москва, 1982. – С. 31–34.

1984

92. Васкулярная анатомия и проблема нижней завязи осевого происхождения // I Всесоюзная конференция по анатомии растений : тезисы докладов, октяб. 1984 г. / АН СССР, Ботан. ин-т им. В. Л. Комарова. – Ленинград, 1984. – С. 40.

1987

93. Эволюционная нестабильность морфологического типа синкарпных гинецеев, составленных плодолистиками // VIII съезд Украинского ботанического общества : тезисы докладов, май 1987 г., Ивано-Франковск. – Киев, 1987. – С. 35.

1990

94. Манжетки (*Alchemilla* L., Rosaceae) Украинских Внешних Карпат // *Badania biologiczne ekosystemów lądowych i wodnych Roztocza i Karpat Wschodnich w*

warunkach antropopresji: Lubelsko - Lwowska Sesja Naukowa, 25–27 września 1989 r. / Uniwersytetu Marii Curie-Sklodowskiej. – Lublin, 1990. – S. 56–58.

Соавт.: Н. Н. Сычак.

1994

95. Синантропізація флори як показник антропогенної трансформації екосистем м. Львова // Урбанізація як фактор змін біогеоценотичного покриву : тези доп. конф., 21–23 верес. 1994 р., Львів - Яремча. – Львів, 1994. – С. 21–22.

Співавт.: А. Т. Зеленчук.

1997

96. Проблемы структурной и эволюционной типологии андроцея покрытосеменных // VI Молодежная конференция ботаников : тезисы докладов, 12–16 мая, 1997 г. – Санкт-Петербург, 1997. – С. 3.

1998

97. Морфогенетичні дослідження в сучасній порівняльній морфології судинних рослин // Онтогенез рослин в природному та трансформованому середовищі : матеріали міжнар. конф., 1–4 лип. 1998 р. – Львів, 1998. – С. 6–7.

98. Онтогенетичні аббревіації в еволюції системи покривних і захисних тканин кореня видів роду *Gentiana* L. (Gentianaceae) // Онтогенез рослин в природному та трансформованому середовищі : матеріали міжнар. конф., 1–4 лип. 1998 р. – Львів, 1998. – С. 86–88.

Співавт.: А. І. Прокопів.

1999

99. Критерии эволюционной продвинутости побеговых систем в роде *Gentiana* L. // Материалы конференции по морфологии вегетативных органов растений. – Москва, 1999. – С. 35.

Соавт.: А. И. Прокопив.

2000

100. Особливості формування життєвої форми *Campanula alpina* Jack. в умовах високогір'я // Актуальные вопросы современной биологии : материалы I

республиканской конференции молодых ученых Крыма, 20–23 июня 2000 г. – Симферополь, 2000. – С. 33–34.

Співавт.: Н. О. Годунько.

101. Морфологія та васкуляризація гінецея *Psidium cuneifolium* Tenore (Myrtaceae Juss.) // Актуальні проблеми ботаніки та екології : матеріали конф. молодих вчених-ботаніків України, 13–16 верес. 2000 р., Чернігів - Седнів. – Київ, 2000. – С. 97–98.

Співавт.: А. В. Степанова.

2001

102. О гомологии проводящих пучков стенки нижней завязи и гипантия миртовых // Гомологии в ботанике: опыт и рефлексия : труды IX школы по теоретической морфологии растений «Типы сходства и принципы гомологизации в морфологии растений», 31 янв. – 3 февр. 2001 г. – Санкт-Петербург, 2001. – С. 262–264.

Соавт.: А. В. Степанова.

2003

103. Основні принципи організації ботанічних садів // Шляхи вирішення екологічних проблем урбанізованих територій: наука, освіта, практика : зб. пр. за матеріалами всеукр. наук.-практ. конф., 30–31 жовт. 2003 р. – Хмельницький, 2003. – С. 50–53. – (ЕКО-Хмельницький ; вип. 5).

Співавт.: А. І. Прокопів.

2004

104. Концепция антобласта – путь к синтезу сравнительной морфологии вегетативных и генеративных органов цветковых растений // Фундаментальные проблемы ботаники и ботанического образования: традиции и перспективы : тезисы докладов конференции, посвященной 200-летию кафедры высших растений МГУ, 26–30 янв. 2004 г. – Москва, 2004. – С. 12–13.

105. Методологические основы конфронтации взглядов на природу нижней завязи // Конструкционные единицы в морфологии растений : материалы X

школы по теоретической морфологии растений, 2–8 мая 2004 г. – Киров, 2004. – С. 157–158.

Соавт.: А. В. Степанова.

106. Структурний тип гінецея *Acanthostachys strobilacea* (Schult. f.) Klotzsch. (Bromeliaceae) // Матеріали наук. конф. студентів біол. ф-ту Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка, 21 квіт. 2004 р. – Львів, 2004. – С. 72–78.

Співавт.: А. В. Новіков.

107. Трансептальная и центрально-осевая иннервация семезачатков у миртовых // Фундаментальные проблемы ботаники и ботанического образования: традиции и перспективы : тезисы докладов конференции, посвященной 200-летию кафедры высших растений МГУ, 26–30 янв. 2004 г. – Москва, 2004. – С. 13–14.

Соавт.: А. В. Степанова.

2005

108. Епіфітна ліхенофлора Яворівського району Львівської області та біоіндикація довкілля // Молодь і поступ біології : тези доп. I міжнар. конф. студентів та аспірантів, 11–14 квіт. 2005 р. – Львів, 2005. – С. 59–60.

Співавт.: М. В. Пірогов, С. Я. Кондратюк.

2006

109. Застосування термінів «маточка» і «гінецей» у навчальній і науковій літературі // Матеріали XII з'їзду Українського ботанічного товариства, 15–18 трав. 2006 р. / редкол.: К. М. Ситник (відп. ред.) [та ін.]. – Одеса, 2006. – С. 415–416.

Співавт.: А. В. Степанова.

110. Ліхеноіндикація повітря східних околиць сірковидобувного комплексу за індексами чистоти повітря // Молодь і поступ біології : тези доп. II міжнар. конф. студентів та аспірантів, 21–24 берез. 2006 р. – Львів, 2006. – С. 116–117.

Співавт.: М. В. Пірогов.

2007

111. Ліхеноіндикаційне картування околиць міст Новояворівськ та Яворів Львівської області // Молодь та поступ біології : зб. тез III міжнар. наук. конф. студентів і аспірантів, 23–27 квіт. 2007 р. – Львів, 2007. – С. 139–140.

Співавт.: М. В. Пірогов.

112. Об исходном структурном типе синкарпного гинцея Myrtales // Материалы международной конференции, посвященной 250-летию со дня рождения К. Линнея, 16–19 мая, 2007 г. / Моск. гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. – Москва, 2007. – С. 167–168.

Соавт.: А. В. Одинцова.

2015

113. Морфологія і васкулярна анатомія квітки *Scilla bifolia* (L.) // Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень : матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. аспірантів і студентів, 12–13 трав. 2015 р. / М-во освіти і науки України, Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Наук. т-во аспірантів і студентів. – Луцьк, 2015. – Т. 2. – С. 43–44.

Співавт.: А. Колбун.

114. Принцип парсимонії у сучасній біології // Актуальні проблеми фундаментальних наук : матеріали I Міжнар. наук. конф., присвяч. 75-річчю проф. І. Д. Олексеюка, 31 трав. – 3 черв. 2015 р., с. Світязь ; Луцьк, 2015. – С. 338–339.

**III. ПЕРЕЛІК АВТОРЕФЕРАТІВ ДИСЕРТАЦІЙ НА ЗДОБУТТЯ
НАУКОВОГО СТУПЕНЯ КАНДИДАТА, ЗАХИЩЕНІ ПІД
КЕРІВНИЦТВОМ ВОЛГІНА СЕРГІЯ ОЛЕКСАНДРОВИЧА
1994**

1. Аль-Талеб Муна Сравнительная морфология и васкулярная анатомия цветка портулаковых (*Portulacaceae* Juss.) : автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата биологических наук : 03.00.05 / Аль-Талеб Муна ; Ин-т ботаники им. Н. Г. Холодного АН Украины. – Киев, 1994. – 19 с. – рус.

1997

2. Прокопів А. І. Анатомічна організація коренів і структура пагонових систем тирличів (*Gentiana* L., *Gentianaceae* Juss.) : автореф. дис. ... канд. біол. наук : 03.00.01 / Прокопів Андрій Іванович ; НАН України, Центр. ботан. сад ім. М. М. Гришка. – Київ, 1997. – 24 с. – укр.

2003

3. Гончаренко В. І. Рід *Rubus* L. (*Rosaceae* Juss.) у флорі заходу України : автореф. дис. ... канд. біол. наук : 03.00.05 / Гончаренко Віталій Іванович ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2003. – 20 с. – укр.

2004

4. Степанова А. В. Порівняльна морфологія та організація провідної системи квітки миртових (*Myrtales* Juss.) : автореф. дис. ... канд. біол. наук : 03.00.05 / Степанова Анастасія Валеріївна ; НАН України, Ін-т ботаніки ім. М. Г. Холодного. – Київ, 2004. – 19 с. – укр.

2012

5. Пірогов М. В. Лишайники Українського Розточчя : автореф. дис. ... канд. біол. наук : 03.00.21 / Пірогов Микола Володимирович ; НАН України, Ін-т ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України. – Київ, 2012. – 18 с. – укр.

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ПРАЦЬ

Англійська мова для біологів = English for biologists 30

Биология 34

Біогеографічні зв'язки *Saxifraga L.* Українських Карпат 75

Біоіндикаційні дослідження за епіфітною ліхенофлорою шпилькових та листяних дерев на Західній Україні 81

Біологія 35,40,41,43

Ботаніки кафедра 79

Ботаніко-географічний аналіз видів роду *Rubus L.* флори заходу України 82

Ботанічні сади: історичні типи і значення в сучасному суспільстві 69

Васкулярная анатомия и проблема нижней завязи осевого происхождения 92

Васкулярная анатомия цветка *Turbincarpus lophophoroides* (Werd.) F. Vuxb. et Vascebg. в связи с морфологией цветка высших кактусовых 44

Васкулярна анатомія квітки *Pimenta officinalis Lindl.* та іннервація зав'язі в підродині *Myrtoideae* родини *Myrtaceae Juss.* 76

Возрастные изменения анатомического строения корня *Gentiana asclepiadea* и *Gentiana lutea* (*Gentianaceae*) 63

Гербарій Львівського національного університету імені Івана Франка 89

Границы и родственные связи рода *Acanthorhopsis* (K.Schumann) Britt. et Rose (*Cactaceae*) 48

Загальні риси формування пагонової системи *Salix Herbacea L.* у високогір'ї Українських Карпат 87

Застосування термінів «маточка» і «гінецей» у навчальній і науковій літературі 109

Епіфітна ліхенофлора Яворівського району Львівської області та біоіндикація довкілля 108

Кактусы 5

Конкурсні тестові завдання з біології 16,18,22,24,25

Концепция антобласта – путь к синтезу сравнительной морфологии вегетативных и генеративных органов цветковых растений 104

Критерии эволюционной продвинутости побеговых систем в роде *Gentiana L.* 99

Курсова та кваліфікаційні роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» 33,42

Лишайники роду *Cladonia Niil. ex. P. Browne* на Українському Розточчі. 1. Секції *Cocciferae* (Del.) Vain, та *Ochroleucae Fr.* 88

Ліхеноіндикаційне картування околиць міст Новояворівськ та Яворів Львівської області 111

Ліхеноіндикація повітря східних околиць сірковидобувного комплексу за індексами чистоти повітря 110

Ліхеноіндикація якості повітря околиць сірковидобувного комплексу за індексами чистоти атмосфери 86

Мамчур Звенислава Ігорівна 80

Манжетки (*Alchemilla* L., Rosaceae) Українских Внешних Карпат 94

Манжетки (*Alchemilla* L., Rosaceae) Українских Карпат. 1. Секция *Alchemilla*, подсекция *Calycinae* (Buser) Camus 60

Манжетки (*Alchemilla* L., Rosaceae) Українских Карпат. 2. Секция *Alchemilla*, подсекция *Euvulgares* Camus (ряды *Glabrae* Pawl. и *Subglabrae* Pawl.) 61

Манжетки (*Alchemilla* L., Rosaceae) Українских Карпат. 3. Секция *Alchemilla*, подсекция *Euvulgares* Camus (ряды *Heteropodae* Pawl., *Hirsutae* (Lindb. f.) Rothm. и *Pubescentes* (Buser) Rothm) 64

Методические указания к большому практикуму по ботанической микротехнике. Микроскопия 9

Методические указания к лабораторным работам по морфологии растений 6

Методические указания к самостоятельной работе по анатомии растений 10

Методичні вказівки до гербаризації рослин під час навчальної практики 8

Методичні вказівки до лабораторних робіт з морфології рослин 12

Методичні вказівки до лабораторних робіт курсу «Мікологія. Альгологія» для студентів біологічного факультету 26

Методичні вказівки до оформлення курсових і дипломних (кваліфікаційних) робіт для студентів біологічного факультету 21

Методичні рекомендації до лабораторних робіт з анатомії та морфології рослин для студентів I курсу біологічного факультету 36

Методологические основы конфронтации взглядов на природу нижней завязи 105

Методологія багатофункціонального ведення лісового господарства гірської та передгірської частини Українських Карпат. Концепція. Розробки планів багатофункціонально ведення лісового господарства 28

Мировоззренческая направленность преподавания морфологии растений 7

Морфогенетичні дослідження в сучасній порівняльній морфології судинних рослин 97

Морфологическая интерпретация цветка кактусовых. I. Гинецей 46

Морфологическая интерпретация цветка кактусовых. II. Цветоложе, околоцветник, андроцей 49

Морфологическое описание растения. Флористический дневник 13

Морфология и васкулярная анатомия цветка *Trichostigma peruvianum* (Moq.) H. Walt. (Phytolaccaceae) 52

Морфологія і анатомія вищих рослин. Ч. 1. Клітина рослин 23

Морфологія і васкулярна анатомія квітки деяких видів роду *Psidium* L. (Myrtaceae Juss.) 77

Морфологія і васкулярна анатомія квітки *Drosera binata* Labill. (Droseraceae) 78

Морфологія і васкулярна анатомія квітки *Melaleuca fulgens* R. Br. та *Melaleuca nesophila* F. Muell. (Myrtaceae) 73
Морфологія і васкулярна анатомія квітки *Myrtus communis* L. та *Myrtus macrophylla* Ehrh. (Myrtaceae) 71
Морфологія і васкулярна анатомія квітки *Scilla bifolia* (L.) 113
Морфологія і васкулярна анатомія квітки *Feijoa sellowiana* Berg та *Psidium cattleianum* Sabine (Myrtaceae Juss. – Myrtoideae) 74
Морфологія та васкуляризація гінцея *Psidium cuneifolium* Tenore (Myrtaceae Juss.) 101

Немодные кактусы 51

Нові місцезнаходження *Pisolithus arrhizus* (Scop.) Rauschert (Sclerodermataceae) в Україні 84

О гомологии проводящих пучков стенки нижней завязи и гипантия миртовых 102

О положении Cactaceae в филогенетической системе 90

О примитивном типе цветка амарантовых 53

О структурных типах моноциклического синкарпного гинцея покрытосеменных 45

Об исходном структурном типе синкарпного гинцея Myrtales 112

Онтогенетичні аббревіації в еволюції системи покривних і захисних тканин кореня видів роду *Gentiana* L. (Gentianaceae) 98

Основні принципи організації ботанічних садів 103

Особливості формування життєвої форми *Campanula alpina* Jack. в умовах високогір'я 100

Оформлення кваліфікаційних (курсівих і дипломних) робіт бакалавра і магістра 29

Оформлення курсових, дипломних і магістерських робіт 32

Поширення роду *Platanthera* Rich. (Orchidaceae) в Українських Карпатах 85

Принцип парсимонії у сучасній біології 114

Проблемы структурной и эволюционной типологии андроцея покрытосеменных 96

Програми до номенклатурних курсів і спецкурсів 1–3 курсів Природничого коледжу спеціальності «прикладна екологія» спеціалізації «біоекологія» 27

Происхождение цветка в семействе Amaranthaceae и тенденции его специализации 55

V Всесоюзная школа по теоретической морфологии растений 57

Ревизия рода *Erythrorhopsis* Berger (Cactaceae) 47

Рецензія 65

Робоча програма до курсу «Ботаніка. Нижчі рослини» 20

Роль ботанічних садів у збереженні біологічної різноманітності та генезисі урбанофлор 72

- Синантропізація флори як показник антропогенної трансформації екосистем м. Львова 95
- Система и филогения подтрибы *Rhipsalinae* Britt. et Rose emend. F. Buxb. Семейства *Cactaceae* 1,2
- Сравнительная морфология цветка и филогения центросеменных 3,4,62
- Структурний тип гінцея *Acanthostachys strobilacea* (Schult. f.) Klotzsch. (*Bromeliaceae*) 106
- Студентська олімпіада з біології 31
- Транссептальная и центрально-осевая иннервация семезачатков у миртовых 107
- Фертильность пыльцы *Bromopsis inermis* (Leyss.) Holub в культуре в условиях высокогорья Украинских Карпат 56
- Филетический анализ подтрибы *Rhipsalinae* Britt. et Rose emend. F. Buxb. (*Cactaceae*) 91
- Эволюционная нестабильность морфологического типа синкарпных гинецеев, составленных плодолистиками 93
- Эволюция гинецея и плацентации кактусовых 50
- Atlas Florae Europaeae: Distribution of vascular plants in Europe. Vol. 8. 11
- Atlas Florae Europaeae: Distribution of vascular plants in Europe. Vol. 9. 14
- Atlas Florae Europaeae: Distribution of vascular plants in Europe. Vol. 10. 15
- Atlas Florae Europaeae: Distribution of vascular plants in Europe. Vol. 11. 19
- Biogeographical analysis of *Alchemilla* in Ukrainian Carpathians 66
- Biologia podręcznik dla klasy 6. szkół ogólnokształcących z polskim językiem nauczania 37
- Biologie: manual de clasa a 6-a pentru școlile cu predare în limba moldovenească 39
- Biologie : manual de clasa a 6-a pentru școlile cu predare în limba română 38
- Der Bauplan der Blüte und ihres Gefäßbündelsystems bei den Mesembryanthemen 67
- Evolution of the vascular system of the flower with the inferior ovary of axial nature in *Cactaceae* 58
- Gefäßbündelanatomie der Blüte von *Calandrinia grandiflora* Lindl. und *Calandrinia compressa* Schrad. und vergleichende Blütenmorphologie der *Portulacaceae* 68
- Morphology and vascular anatomy of the flower of *Angophora intermedia* DC. (*Myrtaceae*) with special emphasis on the innervation of floral axis 83
- Taxonomic revision of the subtribe *Rhipsalinae* Britt. et Rose emend. F. Buxb. (*Cactaceae* – *Cereoideae*) 54

The floral development of *Pleuropetalum darwinii*, an anomalous member of the
Amaranthaceae 70

The Mountains of Central and Eastern Europe. IUCN European Programme 17

Vergleichende Morphologie und Gefäßbündelanatomie der Blüte bei den Rivinoideae
(Phytolaccaceae) 59

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК СПІВАВТОРІВ

Бойко М. Ф. 84

Борсукевич Б. М. 25

Войтюк В. П. 33,42

Галюта В. П. 84

Гнатуш С. О. 21,22,24,25,29,32

Годунько Н. О. 100

Гончаренко В. І. 20,82

Грабовецька С. І. 78

Гудзь С. П. 22

Делеган І. В. 28

Демкив О. Т. 57

Джаган В. В. 84

Дмитроца О. Р. 31

Довгаль І. В. (Довгаль И. В.) 34,35,37,38,39,40,41,43

Додь В. В. 34,35,37,38,39,40,41,43

Дунаев Е. А. 13

Єрмейчук Т. М. 36

Жолос О. В. (Жолос А. В.) 34,35,40,41,43

Жук О. 89

Журавльов О. А. 31

Загульський М. М. 8

Зеленчук А. Т. 12,95

Іванець О. Р. 25,27

Кардаш Я. В. 56

Клевець М. Ю. 16,18,22

Козолуп М. С. 30

Колбун А. 113

Колісник Я. І. 24

Комар Р. І. 30

Кондратюк С. Я. 108

Копій Л. І. 28

Король М. М. 28

Костіков І. Ю. (Костиков И. Ю.) 34,35,37,38,39,40,41,43,84

Коструба М. Ф. 16,18

Коцан І. Я. 31
Коцун Л. О. 31,33,36,42
Крамарець В. О. 28
Криницький Г. Т. 28
Кузьмішина І. І. 33,36,42

Лісовська Т. П. 33,42

Мамчур З. І. 26
Манько В. В. 21,24,25,29,32
Миклуш С. І. 28

Новіков А. В. 106

Одинцова А. В. 112
Омельковець Я. А. 31

Пірогов М. В. 81,86,88,108,110,111
Поручинська Т. Ф. 31
Поручинський А. І. 31
Прокопів А. І. (Прокопів А. И.) 23,63,72,75,87,98,99,103

Семенов Д. В. 51
Сиволоб А. В. 34,35,37,38,39,40,41,43
Сычак Н. Н. 60,61,64,94
Скрипник Н. В. 34,35,40,41,43
Степанова А. В. (Stepanova A.) 71,73,74,76,77,83,101,102,105,107,109
Степанюк Я. В. 31
Стойко С. М. 65
Сухомлін К. Б. 31

Тихомиров В. Н. 45
Тихоненко Ю. Я. 84
Толстанова Г. М. 34,35,40,41,43
Третьяк П. Р. 28

Хамар І. С. 24,25
Харитонов Н. П. 13
Хміль Т. С. 85,89
Ходосовцев О. Є. (Ходосовцев О. Е.) 34,35,40,41,43,84

Царик Й. В. 22,27

Чайка Я. П. 16,18,24,27

Часковський О. Г. 28
Черник Я. І. 16,18,22,24

Швайко С. Є. 31
Шевчук М. Й. 33,42
Шевчук Т. Я. 31
Шидловський І. В. 28

Юревич С. І. 20

Яворський І. П. 16,18
Ягенська Г. В. (Ягенская Г. В.) 34,35,40,41,43

Jalas J. 11,14,15,19

Муна Аль-Талеб 68

Price M. F. 17

Ronse Decraene L. P. 70

Smets E. F. 70
Suominen J. 11,14,15,19

ГРАМОТИ, ПОДЯКИ, ВІДЗНАКИ

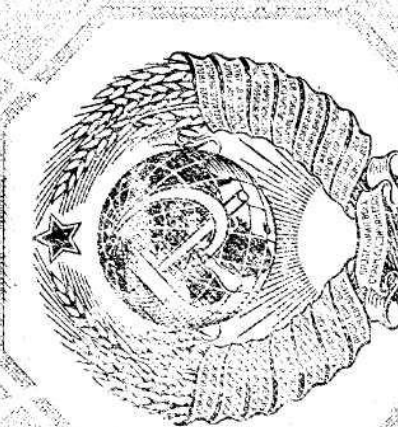
ДИПЛОМ
СОГЛАСИЕМ
Г-1 № 342321

Настоящий диплом выдан *Валенту Сергееву* *Александровичу* в том, что он *в 1974 году* поступил в *Московский государственный университет имени М.В.Ломоносова* и в *1978 году* окончил *Факультет журналистики* по специальности *Журналистика*

Решением Государственной экзаменационной комиссии от *22 июня 1979 г.* присвоено *Валенту С.А.* звание *диплома*

Окруцкий

Масковская типография Геликса, 1976

НАРУШИЛИ ЗАВЕРШЕН
СЫДАН С МГУ

ВЫСШАЯ
АТТЕСТАЦИОННАЯ КОМИССИЯ
при
СОВЕТЕ МИНИСТРОВ
СССР

ДИПЛОМ
КАНДИДАТА НАУК

БЛ № 010234

Москва, 29 февраля 1982 г.

Решением

Совбеза по биологии № 5 в Московском
го.с. университета им. М. В. Ломоносова
от 15 февраля 1982 г. (протокол № 12)

Валентину Сергеевичу Александровичу

ПРИСУЖДЕНА УЧЕНАЯ СТЕПЕНЬ

КАНДИДАТА
БИОЛОГИЧЕСКИХ НАУК

Председатель совета

Ученый секретарь совета

**ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
КОМИТЕТ СССР
ПО НАРОДНОМУ ОБРАЗОВАНИЮ**

МТ Гознака. 1988.

**А Т Т Е С Т А Т
Д О Ц Е Н Т А**

ДЦ № 004084

Москва

Решением
Государственного комитета СССР
по народному образованию

от 25 октября 1988 г. № 252/8

Людмиле Сергеевне Александровне
ПРИСВОЕНО УЧЕНОЕ ЗВАНИЕ

ДОЦЕНТА

*по кафедре морфологии,
цитологии и физиологии растений*

инженер колледжи *КС*

заместитель секретаря

И.И.И.

ВЫСШАЯ
АТТЕСТАЦИОННАЯ КОМИССИЯ
при
СОВЕТЕ МИНИСТРОВ
СССР

Московская типография Гослака. 1989.

ДИПЛОМ
ДОКТОРА НАУК

ДТ № 006816

Москва

Р е ш е н и е м
Высшей аттестационной комиссии
при Совете Министров СССР

от 22 марта 1981 г. (протокол № 119/52)

Валентину Сергеевичу Шварцману

ПРИСУЖДЕНА УЧЕБНАЯ СТЕПЕНЬ

ДОКТОРА

биологических наук

Председатель
Аттестационной комиссии
и главный ученый секретарь
Высшей аттестационной комиссии

А. С. Шварцман
С. Ю. Шварцман

Міністерство освіти і науки України

ПОСВІДЧЕННЯ

№ 55465

Волгін
Сергій
Александрович

Нагороджена(ний) знаком

**“ВІДМІННИК
ОСВІТИ УКРАЇНИ”**

Заступник
Міністра
державного
секретаря

Наказ № 656

від 25 09 2021 Р.

Київ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

№ _____

Валіка
(прізвище)

Серія
(ім'я)

Олександровича
(по батькові)

НАГОРОДЖЕНО

НАГРУДНИМ ЗНАКОМ
«За наукові та освітні досягнення»

Наказ № 407-к
від « 25 » березня 2019 р.
Міністр
М. П.

ІНСТИТУТ БОТАНІКИ ІМ. М.Г. ХОЛОДНОГО НАН УКРАЇНИ
БЕРЕЗНІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ДЕНДРОЛОГІЧНИЙ ПАРК

ЛИСТ-ПОДЯКА

*д.б.н., проф. Сергію Олександровичу
Волгіну*

від молодих учених – учасників Міжнародної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БОТАНІКИ ТА ЕКОЛОГІЇ»

(Березне, Україна, 9-13 серпня 2011 року)

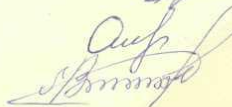
за ґрунтовну доповідь на пленарному засіданні конференції
на тему

*«Проблема походження квітки покритонасінних у
світлі сучасних палеоботанічних даних»*

Секретаріат конференції:

к.б.н.

к.б.н.

О.В. Бурова
І.Г. Ольшанський
М.В. Семенюк

Волинський національний університет
імені Лесі Українки

ПОДЯКА

Волгіну Сергію Олександровичу,
професору кафедри ботаніки і садово-паркового
господарства,

за багаторічну сумлінну, високопрофесійну роботу
та з нагоди Дня університету

Ректор

І. Я. Коцан

м. Луцьк
травень 2011 р.

ПОДЯКА

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

**Волгіну
Сергію Олександровичу,**

*доктору біологічних наук,
професору кафедри ботаніки та
садово-паркового господарства
Волинського національного університету
імені Лесі Українки,*

*за високий професіоналізм та вагомий
внесок у справу реалізації
державної політики з розвитку
творчого потенціалу обдарованої
учнівської молоді*

Начальник

показ від 05.03.2012 № 143

О. ХОМИЧ

м. Луцьк

ДИПЛОМ

Нагороджується

Валін

Сергій Александрович

за кращу доповідь
Науково-практичної конференції
**«СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ МІСТА ЛУЦЬКА»**

Луцький
міський голова
М. Я. Романюк

Голова наглядової ради
Волинського національного
університету
імені Лесі Українки,
засновник БФ «Новий Луцьк»
І. П. Палиця

Ректор
Волинського
національного
університету
імені Лесі Українки
І. Я. Ковал

Луцьк – 2012

СЕРТИФІКАТ

Валіна

Сергія Александровича

учасника Науково-практичної конференції
**«СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ МІСТА ЛУЦЬКА»**

Луцький
міський голова
М. Я. Романюк

Голова наглядової ради
Волинського національного
університету
імені Лесі Українки,
засновник БФ «Новий Луцьк»
І. П. Палиця

Ректор
Волинського
національного
університету
імені Лесі Українки
І. Я. Коцан

Луцьк – 2012

C*E*S*E*S*P

Center for Evaluation of Scientific, Educational and Social Programs

СЕРТИФІКАТ

виданий

Сергію Волгіну

в тому, що він взяв участь в інноваційному семінарі
“Евалюація освітнього простору”

Голова організаційного комітету

Володимир Свтух

Комплекс “Гарт”, оз. Світязь

29 серпня 2014 року

ФОТОІЛЮСТРАЦІЇ

Учасник першої і переможець другої всеукраїнської олімпіади школярів з біології,
1974 р.

Експедиція в Окський заповідник, ІІІ курс 1987 р.

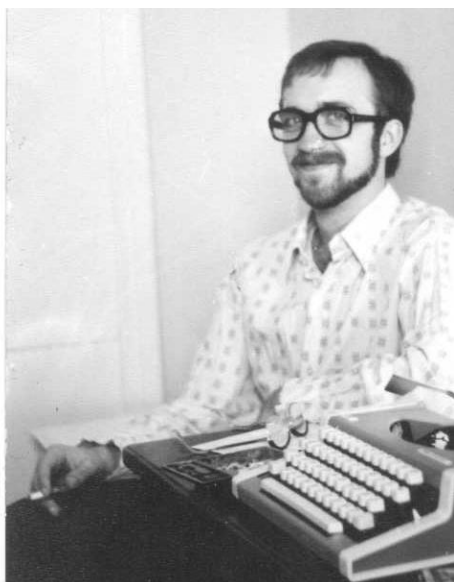
Вивчення флори Львівщини, 1984 р.

Дослідження природної флори Українських Карпат, 80-ті роки

Аспірантура (в гостях на практиці в Мордовії), 1981 р.

Написання кандидатської дисертації, 1982 р.

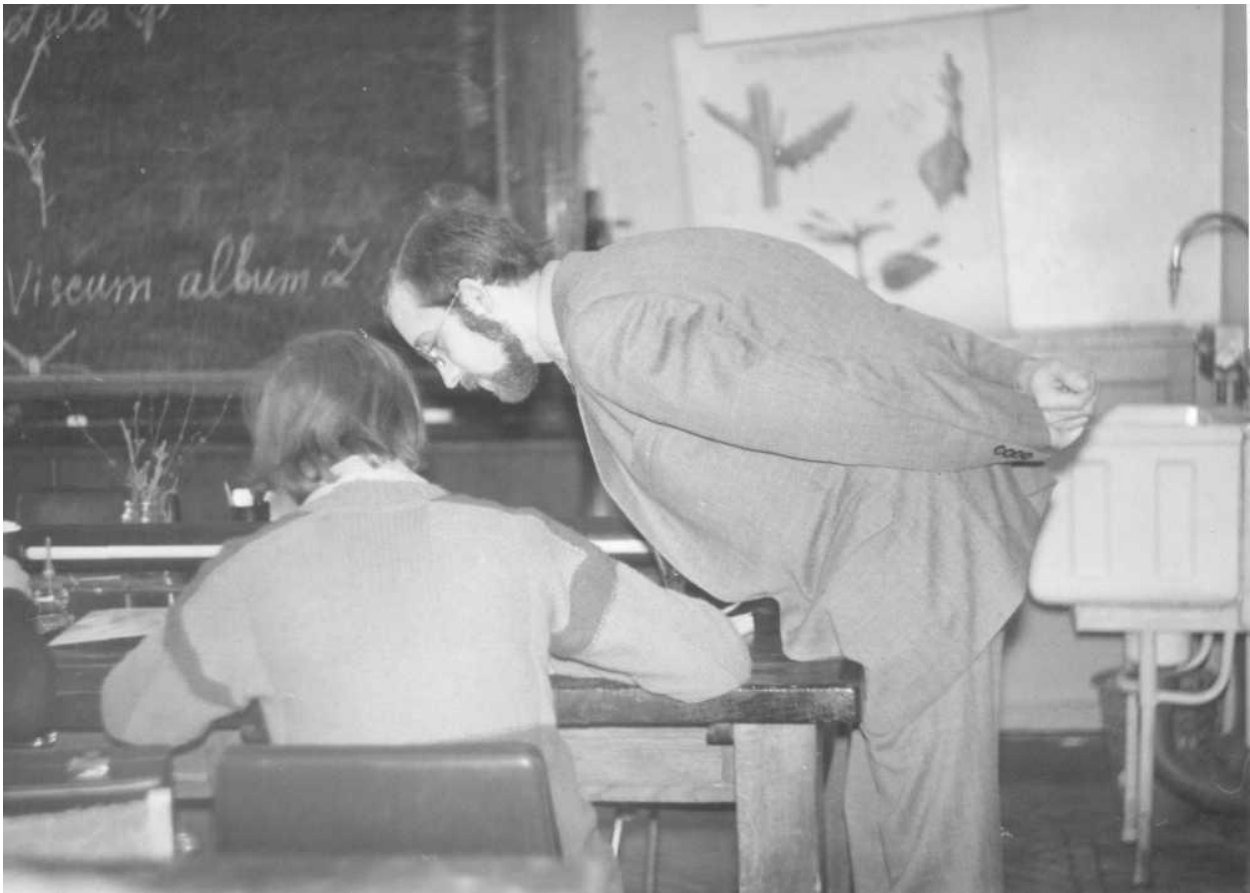
Написання докторської дисертації, 1991 р.

На великому практикумі по ембріології

Приймання іспиту

Перше офіційне заняття в Московському університеті, 1979 р.

Повернення з наукового стажування в Інституті ботаніки та арборетумі університету Гумбольдта (Берлін), 1987 р.

Експедиція вивчення дельфінів, Крим, Тарханкут, 1981 р.

Доповідь в Інституті ботаніки Університету Гумбольдта в Берліні, 1987 р.

Всеукраїнська олімпіада з біології, Чернігів, березень 2006 рік

На Всеукраїнській біологічній олімпіаді школярів у м. Севастополь, 2011 р.

Екскурсія територією ботсаду та його підрозділами (м. Павія), 2012 р.

Презентація концепції ботанічного саду «Волинь» в Університеті м. Павія (Італія), 2012 р.

Робоча поїздка до Університету м. Павія (Італія), 2012 р.

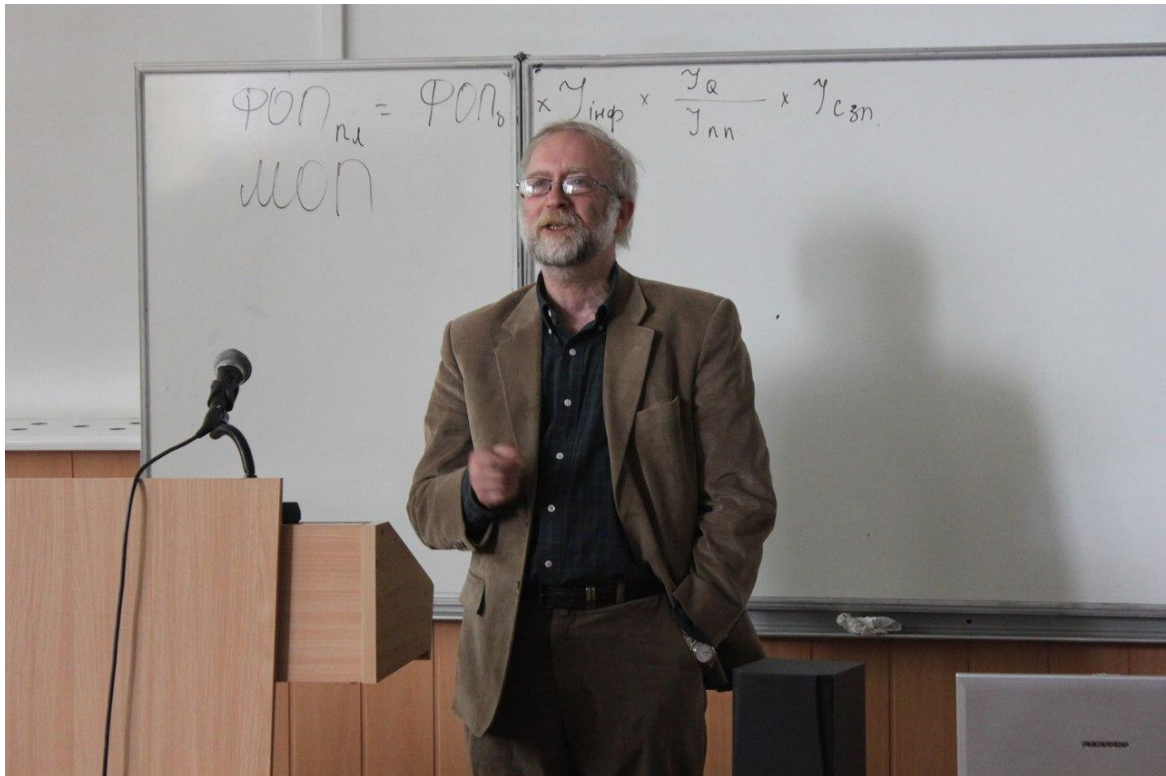
26/10/2012

Подорож містами Італії

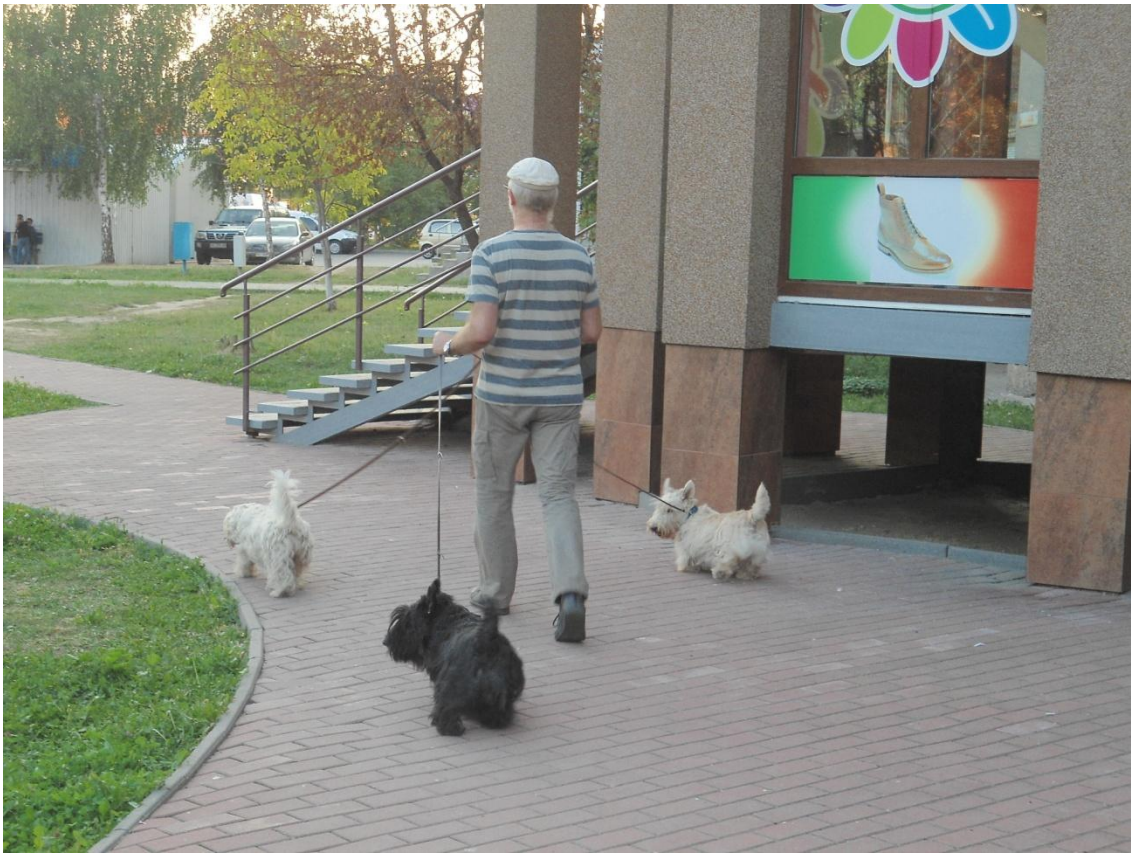
Презентація навчального підручника «Англійська мова для біологів», 2015 р.

Відеоекскурсія для студентів «Ботанічні сади Німеччини», 2015 р.

На святковому відкритті нового навчального року, 2014 р.

Зі своїми улюбленцями

Волгін Сергій Олександрович [Електронний ресурс] : біобібліогр. покажч. до 60-річчя від дня народж. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; уклад. І. П. Сидорук. - Луцьк, 2016. - 81 с. – (Біобібліографія вчених Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки).

Висвітлено життєвий і творчий шлях професора, доктора біологічних наук, завідувача кафедри ботаніки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Волгіна Сергія Олександровича.

Вміщено бібліографію праць науковця, що охоплюють період від 1977 до 2016 рр., а також біографічний нарис.

ББК 72(4УКР-4ВОЛ)я1